

Додаток
до постанови Національної
комісії, що здійснює державне
регулювання у сферах енергетики
та комунальних послуг
01.03.2023 № 393

**ОБҐРУНТУВАННЯ
ДО ПОПЕРЕДНЬОГО РІШЕННЯ ПРО СЕРТИФІКАЦІЮ
ОПЕРАТОРА ГАЗОСХОВИЩА АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА
«УКРТРАНСГАЗ»**

1. Вступна частина

Радою Міністрів Енергетичного Співтовариства шляхом письмової процедури прийнято у жовтні 2022 року адаптовану для Договірних Сторін Енергетичного Співтовариства версію Регламенту (ЄС) 2022/1032 Європейського Парламенту та Ради від 29 червня 2022 року, яким внесено зміни до Регламенту (ЄС) 2017/1938 від 25 жовтня 2017 року про заходи щодо гарантування безпеки постачання газу та про скасування Регламенту (ЄС) № 994/2010, та до Регламенту (ЄС) № 715/2009 від 13 липня 2009 року про умови доступу до мереж транспортування природного газу та яким скасовується Регламент (ЄС) № 1775/2005 (далі – Регламент (ЄС) № 715/2009), що вимагає від кожної Договірної Сторони Енергетичного Співтовариства забезпечити, щоб кожен оператор газосховища (далі – ОГ) був сертифікований уповноваженим державою органом за участю органів Енергетичного Співтовариства у відповідності до спеціальної процедури та підлягав моніторингу дотримання вимог щодо запобігання ризиків для безпеки постачання природного газу.

Статтею 3а Регламенту (ЄС) № 715/2009 визначено вимоги щодо призначення оператором газосховища суб'єкта господарювання, який отримав рішення про сертифікацію відповідно до вимог Директив та Регламентів ЄС.

Імплементация зазначених вимог Регламенту ЄС у національному законодавстві передбачена міжнародними зобов'язаннями України, узятими в рамках Договору про заснування Енергетичного Співтовариства, що був підписаний 24 вересня 2010 року в місті Скоп'є (Македонія) та ратифікований Законом України «Про ратифікацію Протоколу про приєднання України до Договору про заснування Енергетичного Співтовариства», а також Законом України «Про ринок природного газу» (далі – Закон).

Відповідно до частини першої статті 47¹ Закону Регулятор зобов'язаний під час сертифікації оператора газосховища перевірити відповідність оператора газосховища вимогам стосовно запобігання ризикам щодо безпеки постачання природного газу, визначеним цим Законом, в Україні чи в межах Енергетичного Співтовариства, з урахуванням заходів для їх зниження, якщо такий ризик виникає внаслідок:

1) наявності відносин власності, постачання природного газу чи інших господарських відносин, що можуть негативно вплинути на економічні стимули та можливість оператора газосховища закачувати природний газ до газосховища.

Зокрема, оператор газосховища не може бути пов'язаний відносинами власності (мати права власності на корпоративні права в операторі газосховища) та/або контролю, та/або постачання природного газу чи іншими господарськими відносинами з юридичною особою, учасниками (акціонерами, членами) або кінцевими бенефіціарними власниками якої є громадяни, резиденти держави або сама держава, визнана Верховною Радою України державою-агресором або державою-окупантом, або юридичною особою, яка може загрожувати безпеці газопостачання України чи інших держав-членів Енергетичного Співтовариства;

2) прав та обов'язків Енергетичного Співтовариства щодо держави, що не є стороною Енергетичного Співтовариства, на підставі норм міжнародного права;

3) прав та обов'язків України щодо держави, що не є стороною Енергетичного Співтовариства, на підставі міжнародних договорів України, укладених з такою державою, за умови що такі права та обов'язки не суперечать Договору про заснування Енергетичного Співтовариства;

4) будь-яких інших фактів та обставин, що мають значення для безпеки постачання природного газу.

АТ «УКРТРАНСГАЗ» (код ЄДРПОУ 30019801) 27 січня 2023 року подано до НКРЕКП запит на проведення сертифікації оператора газосховищ (далі – ОГС) разом з документами, даними та інформацією, що вимагаються Порядком здійснення процедури сертифікації оператора газосховищ, затвердженим постановою НКРЕКП від 24 січня 2023 року № 110.

2. Законодавство, що застосовується

Відповідно до пункту 2¹ частини третьої статті 4 Закону до компетенції Регулятора на ринку природного газу належить, зокрема, прийняття рішення про сертифікацію операторів газосховищ або відмову у сертифікації.

Згідно з частиною п'ятою статті 47¹ Закону порядок здійснення процедури сертифікації оператора газосховища, що містить вимоги до повідомлень, документів, даних та інформації, що надаються оператором газосховища, строк їх подання затверджуються Регулятором.

Порядок здійснення процедури сертифікації оператора газосховища затверджено постановою НКРЕКП від 24 січня 2023 року № 110 (далі – Порядок сертифікації).

Відповідно до глави 3 Порядку сертифікації Регулятор приймає попереднє рішення відповідно до Закону та цього Порядку на підставі результатів перевірки відповідності ОГС вимогам про запобігання ризику для безпеки постачання природного газу, визначеним Законом, в Україні чи в межах Енергетичного Співтовариства, з урахуванням заходів для його зниження, якщо такий ризик виникає внаслідок:

1) наявності відносин власності, постачання природного газу чи інших господарських відносин, визначених Кодексом газосховищ та Критеріями, згідно з якими до певного газосховища застосовується режим договірному доступу або режим регульованого доступу, затвердженими постановою НКРЕКП від 30 вересня 2015 року № 2495, та/або пов'язаних із закупівлею товарів/робіт/послуг, необхідних для провадження господарської діяльності із зберігання природного газу (далі – інші господарські відносини), що можуть негативно вплинути на економічні стимули та можливість ОГС закачувати природний газ до газосховища.

ОГС або власник газосховища, або особа, яка має право володіти, користуватися чи розпоряджатися газосховищем, або будь-яка інша особа, що має вплив на постачання природного газу, не може бути пов'язана відносинами власності (мати права власності на корпоративні права в ОГС) та/або контролю, та/або постачання природного газу чи іншими господарськими відносинами з юридичною особою, учасниками (акціонерами, членами) або кінцевими бенефіціарними власниками якої є громадяни, резиденти держави або сама держава, визнана Верховною Радою України державою-агресором або державою-окупантом, або юридичною особою, яка може загрожувати безпеці газопостачання України чи інших держав-членів Енергетичного Співтовариства;

2) прав та обов'язків Енергетичного Співтовариства щодо держави, що не є стороною Енергетичного Співтовариства, на підставі норм міжнародного права;

3) прав та обов'язків України щодо держави, що не є стороною Енергетичного Співтовариства, на підставі міжнародних договорів України, укладених з такою державою за умови, що такі права та обов'язки не суперечать Договору про заснування Енергетичного Співтовариства;

4) будь-яких інших фактів та обставин, що мають значення для безпеки постачання природного газу.

За підсумками розгляду запиту на сертифікацію та доданих до нього документів/інформації Регулятор може прийняти одне з таких попередніх рішень:

- рішення про сертифікацію ОГС,
- рішення про сертифікацію ОГС з умовами,
- рішення про відмову у сертифікації ОГС.

Регулятор приймає попереднє рішення про сертифікацію ОГС у разі повної відповідності ОГС вимогам про запобігання ризику для безпеки постачання природного газу, визначеним Законом, в Україні чи в межах Енергетичного Співтовариства, а також за умови, що документи, інформація та/або дані відповідають дійсності і були подані Регулятору у повному обсязі та у передбачений цим Порядком строк.

Попереднє рішення про сертифікацію з умовами приймається Регулятором у разі необхідності здійснення заходів для зниження ризиків, які можуть

негативно впливати на заповнення газосховища, встановивши обов'язковість неухильного дотримання таких умов, які повністю забезпечуються через належне їх виконання ОГС та здійснення відповідного моніторингу Регулятором.

Регулятор приймає попереднє рішення про відмову Подавачу запиту в сертифікації у разі:

1) встановлення, що особа, яка безпосередньо чи опосередковано здійснює одноосібний або спільний контроль чи володіє будь-яким правом щодо Подавача запиту, та/або газосховищ, та/або має інші господарські відносини з Подавачем запиту чи вплив на постачання природного газу, є громадянином держави, визнаної Верховною Радою України державою-агресором або державою-окупантом або юридичною особою, яка може поставити під загрозу безпеку постачання природного газу або найважливіші інтереси безпеки Енергетичного Співтовариства чи будь-якої держави-сторони Енергетичного Співтовариства – за умови, що це не може бути усунено до моменту прийняття Регулятором остаточного рішення щодо сертифікації, де під «правом» розуміється:

а) право голосу в органах юридичної особи, якщо утворення такого органу передбачено статутом або іншим установчим документом юридичної особи;

б) право призначати посадових осіб юридичної особи;

в) володіння 50 відсотками і більше корпоративних прав юридичної особи;

2) якщо вжиття заходів, вказаних в абзаці другому частини другої статті 47¹ Закону, не може забезпечити зниження ризиків для безпеки постачання природного газу;

3) виявлення у поданих Подавачем запиту документах, даних та/або інформації, що не відповідає дійсності та/або надання таких документів, даних та/або інформації у неповному обсязі – за умови, що після виявлення/встановлення зазначених фактів Регулятором Подавач запиту не надав нові/оновлені документи, дані та/або інформацію, що відповідає дійсності, у повному обсязі протягом десяти робочих днів після отримання відповідного повідомлення від Регулятора.

Регулятор приймає попереднє рішення не пізніше 60 робочих днів з дня отримання запиту на сертифікацію та всіх необхідних документів, даних та інформації, передбачених цим Порядком. Відповідне попереднє рішення Регулятора оприлюднюється на офіційному вебсайті Регулятора.

Регулятор протягом п'яти робочих днів доводить до відома Секретаріату Енергетичного Співтовариства про попереднє рішення разом з документами та інформацією, що стосується прийнятого рішення із зазначенням про наявність у цих документах конфіденційної інформації та/або комерційної таємниці.

3. Відомості щодо Подавача запиту на сертифікацію (АТ «УКРТРАНСГАЗ»)

АТ «УКРТРАНСГАЗ» (до 06 червня 2018 року ПАТ «УКРТРАНСГАЗ») є правонаступником майнових і немайнових прав і обов'язків ДК «УКРТРАНСГАЗ» НАК «НАФТОГАЗ УКРАЇНИ».

АТ «УКРТРАНСГАЗ» було створене відповідно до розпорядження Кабінету Міністрів України «Про реорганізацію дочірніх компаній Національної акціонерної компанії «Нафтогаз України» від 13 червня 2012 року № 360-р, наказу Міністерства енергетики та вугільної промисловості України «Про реорганізацію Дочірньої компанії «УКРТРАНСГАЗ» Національної акціонерної компанії «Нафтогаз України» від 18 липня 2012 року № 530, унаслідок реорганізації шляхом перетворення на публічне акціонерне товариство Дочірньої компанії «УКРТРАНСГАЗ» Національної акціонерної компанії «Нафтогаз України», яка була створена відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 24 липня 1998 року № 1173 «Про розмежування функцій з видобування, транспортування, зберігання і реалізації природного газу».

Єдиним акціонером АТ «УКРТРАНСГАЗ» є НАК «НАФТОГАЗ УКРАЇНИ», яке володіє 6 494 611 600 (шістьма мільярдами чотириста дев'яносто чотирма мільйонами шістсот одинадцятьма тисячами шістьмастами) простими іменними акціями, що становить 100 % акцій АТ «УКРТРАНСГАЗ» та відповідає 100 % голосів у вищому органі товариства.

При цьому єдиним акціонером НАК «НАФТОГАЗ УКРАЇНИ» є держава, яка володіє 190 150 481 (ста дев'яноста мільйонами ста п'ятдесятьма тисячами чотириста вісімдесят однією) простою іменною акцією, що становить 100 % статутного капіталу НАК «НАФТОГАЗ УКРАЇНИ» та відповідає 100% голосів у вищому органі товариства. Функції з управління корпоративними правами держави у статутному капіталі Компанії виконує Кабінет Міністрів України.

Отже, засновником та єдиним учасником АТ «УКРТРАНСГАЗ» є НАЦІОНАЛЬНА АКЦІОНЕРНА КОМПАНІЯ «НАФТОГАЗ УКРАЇНИ», яка є вертикально інтегрованою організацією у значенні Закону та належить до сфери управління Кабінету Міністрів України (рис. 1).

При цьому НАК «Нафтогаз України» як основна (материнська) компанія залишається у повній державній власності (100 %), а Кабінет Міністрів України¹ діє як організація, уповноважена управляти корпоративними правами держави (організація-власник) (детальна інформація щодо юридичних та фізичних осіб, що безпосередньо чи опосередковано здійснюють одноосібний або спільний контроль чи володіють будь-яким правом щодо оператора газосховища, наведена у главі 4 цього Обґрунтування).

---

¹ Постанова Кабінету Міністрів України від 22 вересня 2016 року № 675 «Деякі питання управління публічним акціонерним товариством «Національна акціонерна компанія «Нафтогаз України»

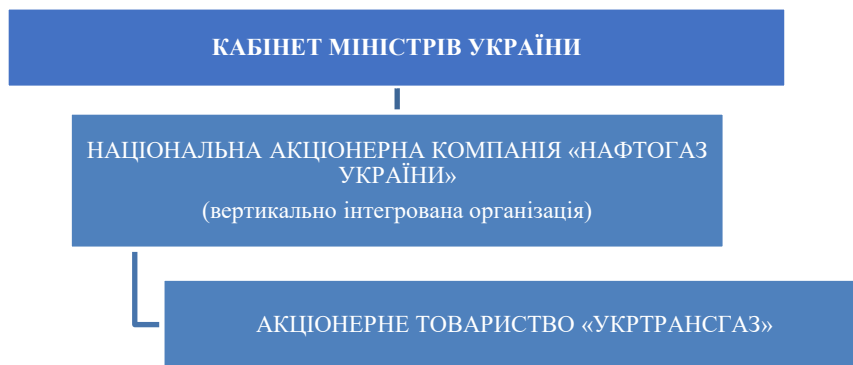

Рисунок 1. Інформація щодо учасників та кінцевих бенефіціарів АТ «УКРТРАНСГАЗ» (станом на дату подання запиту на сертифікацію)

Слід зазначити, що з 2002 по 2013 роки ДК «УКРТРАНСГАЗ» НАК «НАФТОГАЗ УКРАЇНИ» провадило господарську діяльність на підставі виданих Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері енергетики ліцензій на право провадження діяльності з:

транспортування природного, нафтового газу і газу (метану) трубопроводами;

зберігання природного газу, газу (метану) вугільних родовищ.

У зв'язку з перетворенням ДК «УКРТРАНСГАЗ» НАК «НАФТОГАЗ УКРАЇНИ» на ПАТ «УКРТРАНСГАЗ» НКРЕКП було анульовано попередні ліцензії та 28 лютого 2013 року видано ПАТ «УКРТРАНСГАЗ» (з 06 червня 2018 року АТ «УКРТРАНСГАЗ») нові ліцензії із зазначених вище видів господарської діяльності.

05 лютого 2019 року з метою забезпечення вимог з відокремлення та незалежності на базі філії АТ «УКРТРАНСГАЗ» було створено ТОВ «ОПЕРАТОР ГТС УКРАЇНИ» (100 % статутного капіталу якого було передано АТ «Магістральні газопроводи України»), яке відповідно до постанови НКРЕКП від 24 грудня 2019 року № 3011 отримало ліцензію на право провадження господарської діяльності з транспортування природного газу.

Відповідно до пункту 6 розділу VII Закону ліцензія на провадження господарської діяльності з транспортування природного газу, видана АТ «УКРТРАНСГАЗ» до набрання чинності Законом, діє до видачі відповідної ліцензії новому оператору газотранспортної системи. Отже, з отриманням ТОВ «ОПЕРАТОР ГТС УКРАЇНИ» ліцензії на право провадження господарської діяльності з транспортування природного газу, ліцензія АТ «УКРТРАНСГАЗ» з транспортування природного газу була визнана такою, що втратила чинність.

Таким чином, з 01 січня 2020 року АТ «УКРТРАНСГАЗ» з видів діяльності, що підлягають ліцензуванню на ринку природного газу, провадить виключно господарську діяльність зі зберігання природного газу.

Також АТ «УКРТРАНСГАЗ» повідомлено про наявність у власності Товариства корпоративних прав у наступних суб'єктах господарювання:

38 % статутного капіталу ТОВ «КОГЕНЕРАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ УТГ» (код ЄДРПОУ 32493617);

0,12 % акцій ПРАТ «ЕНЗИМ» (код ЄДРПОУ 32278747).

При цьому зазначені суб'єкти господарювання не мають ліцензій на право провадження господарської діяльності на ринку природного газу та у їх кінцевих бенефіціарних власниках (контролерах) відсутні громадяни, резиденти держави або сама держава, визнана Верховною Радою України державою-агресором або державою-окупантом, або юридичною особою, яка може загрозувати безпеці газопостачання України чи інших держав-членів Енергетичного Співтовариства.

4. Попередні висновки щодо відповідності АТ «УКРТРАНСГАЗ» вимогам стосовно запобігання ризикам щодо безпеки постачання природного газу

4.1. Щодо відповідності АТ «УКРТРАНСГАЗ» вимогам стосовно запобігання ризикам щодо безпеки постачання природного газу, якщо такий ризик виникає внаслідок наявності відносин власності та/або контролю, що можуть негативно вплинути на економічні стимули та можливість оператора газосховища закачувати природний газ до газосховища.

Відповідно до підпункту 1 частини першої статті 47¹ Закону під час сертифікації оператора газосховища Регулятор зобов'язаний перевірити відповідність оператора газосховища вимогам стосовно запобігання ризикам щодо безпеки постачання природного газу, якщо такий ризик виникає внаслідок наявності відносин власності, постачання природного газу чи інших господарських відносин, що можуть негативно вплинути на економічні стимули та можливість оператора газосховища закачувати природний газ до газосховища.

Зокрема, оператор газосховища не може бути пов'язаний відносинами власності (мати права власності на корпоративні права в операторі газосховища) та/або контролю, та/або постачання природного газу чи іншими господарськими відносинами з юридичною особою, учасниками (акціонерами, членами) або кінцевими бенефіціарними власниками якої є громадяни, резиденти держави або сама держава, визнана Верховною Радою України державою-агресором або державою-окупантом, або юридичною особою, яка може загрозувати безпеці газопостачання України чи інших держав-членів Енергетичного Співтовариства.

Крім того, Регулятор зобов'язаний прийняти попереднє рішення про відмову у сертифікації оператора газосховища, якщо буде встановлено, що особа, яка безпосередньо чи опосередковано здійснює одноосібний або спільний контроль чи володіє будь-яким правом щодо оператора газосховища, може поставити під загрозу безпеку постачання природного газу або найважливіші інтереси безпеки Енергетичного Співтовариства чи будь-якої держави-сторони Енергетичного Співтовариства, де під правом розуміється:

1) право голосу в органах юридичної особи, якщо утворення такого органу передбачено статутом або іншим установчим документом юридичної особи;

2) право призначати посадових осіб юридичної особи;

3) володіння 50 відсотками і більше корпоративних прав юридичної особи.

Пунктом 3 постанови Кабінету Міністрів України від 25 травня 1998 року № 747 «Про утворення Національної акціонерної компанії «Нафтогаз України» НАК «НАФТОГАЗ УКРАЇНИ» передбачена передача у користування майна, зокрема, газосховища, яке використовується для забезпечення зберігання природного газу і яке відповідно до законодавства не підлягає приватизації.

На виконання зазначеного рішення Кабінету Міністрів України між Фондом державного майна України (далі – ФДМУ) та НАК «НАФТОГАЗ УКРАЇНИ» укладена Угода від 04 лютого 1999 року № 76 про використання державного майна, яке не підлягає приватизації (далі – Угода № 1).

Відповідно до пункту 1.1 Угоди № 1 ФДМУ передає, а НАК «НАФТОГАЗ УКРАЇНИ» приймає на себе зобов'язання щодо виконання функцій оперативного управління майном, яке не підлягає приватизації, знаходиться на балансі і не ввійшло до статутного фонду підприємств, що входять до складу НАК «НАФТОГАЗ УКРАЇНИ».

При цьому пунктом 2.3 Угоди № 1 встановлено, що НАК «НАФТОГАЗ УКРАЇНИ» не має права передавати без дозволу ФДМУ майно в користування третім особам, крім підприємств, що входять до складу НАК «НАФТОГАЗ УКРАЇНИ».

Відповідно до частини шостої статті 7 Закону України «Про трубопровідний транспорт» відчуження основних фондів, що є об'єктами державної власності, передача їх з балансу на баланс, у концесію, оренду, лізинг, заставу, управління, до статутного фонду інших юридичних осіб, вчинення інших правочинів, що можуть призвести до відчуження основних фондів, що є об'єктами державної власності, забороняється, крім випадків, коли результатом таких дій є передача основних фондів, виключно бюджетній установі, державному підприємству або акціонерному товариству, 100 відсотків акцій якого перебуває в державній власності України; створення державних підприємств або акціонерних товариств, 100 відсотків акцій та часток у статутному капіталі яких перебуває в державній власності України.

Крім того, згідно з частиною другою статті 45 Закону забороняється:

приватизація об'єктів державної власності, що використовуються оператором газосховищ у процесі провадження діяльності із зберігання (закачування, відбору) природного газу, а також підприємствами, установами, організаціями, утвореними внаслідок його реорганізації, та вчинення інших правочинів, що можуть призвести до відчуження таких об'єктів;

відчуження об'єктів державної власності, що використовуються оператором газосховищ у процесі провадження діяльності із зберігання (закачування, відбору) природного газу, а також передача таких об'єктів в управління, концесію, оренду, господарське відання, до статутного капіталу інших юридичних осіб, крім випадків, якщо така передача здійснюється

уповноваженому суб'єкту управління об'єктами державної власності або суб'єкту господарювання, 100 відсотків корпоративних прав у статутному капіталі якого належать державі чи суб'єкту господарювання, 100 відсотків корпоративних прав у статутному капіталі якого належать державі.

На підставі Угоди № 1 між НАК «НАФТОГАЗ УКРАЇНИ» та правонаступником АТ «УКРТРАНСГАЗ» укладено Угоду про використання державного майна, яке не підлягає приватизації від 17 червня 1999 року № 19/275 (далі – Угода № 2).

Відповідно до пунктів 2.3 та 2.4 Угоди № 2 АТ «УКРТРАНСГАЗ» має право самостійно приймати рішення з усіх питань діяльності щодо експлуатації та поточного ремонту майна, включаючи технічні питання та такі, що пов'язані з відновленням майна. АТ «УКРТРАНСГАЗ» зобов'язане використовувати майно тільки за його цільовим призначенням із забезпеченням ефективного використання, відновлення і збереження майна.

Відповідно до абзацу дванадцятого частини першої статті 4 Закону України «Про управління об'єктами державної власності» суб'єктом управління об'єктами державної власності, що використовуються у процесі провадження діяльності зі зберігання природного газу може бути лише уповноважене Кабінетом Міністрів України міністерство.

При цьому Фондом державного майна України, до повноважень якого належить формування та ведення Єдиного реєстру об'єктів державної власності, повідомлено, що суб'єктом управління, який здійснює управління державного майна, що обліковується на балансі АТ «УКРТРАНСГАЗ» (у тому числі газосховищ), є Міністерство енергетики України.

Отже, АТ «УКРТРАНСГАЗ» є суб'єктом господарювання, 100 відсотків корпоративних прав у статутному капіталі якого належать НАК «НАФТОГАЗ УКРАЇНИ», управління корпоративними правами держави у статутному капіталі якого виконує Кабінет Міністрів України, та провадить господарську діяльність зі зберігання природного газу у газосховищах, що перебувають у власності держави в особі Міністерства енергетики України, як суб'єкта управління, який здійснює управління зазначеним державним майном.

Разом з тим Подавачем запиту не надано документів, що підтверджують зміну сторони Угоди № 1 на Міністерство енергетики.

Отже, АТ «УКРТРАНСГАЗ» має здійснити заходи, направлені на укладення з Міністерством енергетики України або іншим визначеним Кабінетом Міністрів України державним органом відповідного договору на користування державним майном, необхідного для провадження АТ «УКРТРАНСГАЗ» господарської діяльності зі зберігання природного газу.

Також слід відмітити, що відповідно до пункту 9.1 статуту АТ «УКРТРАНСГАЗ» від 16 грудня 2020 року № 431 (далі – Статут), органами Товариства є:

загальні збори (вищий орган Товариства);

генеральний директор – одноосібний виконавчий орган Товариства, який здійснює управління поточною діяльністю Товариства.

Відповідно до пункту 11.6 Статуту до компетенції генерального директора Товариства належить:

призначення на посаду та звільнення з посад працівників Товариства (підпункт 11.6.19 Статуту);

призначення в установленому законодавством порядку посадової особи, яка є громадянином України, керівником режимно-секретного органу (підпункт 11.6.28 Статуту).

Відповідно до рішення НАК «НАФТОГАЗ УКРАЇНИ» від 06 січня 2023 року № 569 з 13 січня 2023 року тимчасово виконуючим обов'язки генерального директора АТ «УКРТРАНСГАЗ» є Малютін Роман Юрійович.

При цьому АТ «УКРТРАНСГАЗ» надано довідку за підписом Малютіна Р. Ю., у якій ним засвідчується про відсутність відносин власності, контролю або інших господарських відносин з юридичними особами, учасниками (акціонерами, членами) або кінцевими бенефіціарними власниками яких є громадяни, резиденти держави або сама держава, визнана Верховною Радою України державою-агресором або державою-окупантом, або юридичною особою, яка може загрожувати безпеці газопостачання України чи інших держав-членів Енергетичного Співтовариства.

Згідно із пунктом 10.2 Статуту до виключної компетенції загальних зборів належить:

обрання та припинення повноважень генерального директора (підпункт 10.2.31 Статуту);

прийняття рішення про відсторонення генерального директора від здійснення повноважень та обрання особи, яка тимчасово здійснюватиме повноваження генерального директора (підпункт 10.2.33 Статуту);

призначення і звільнення керівника підрозділу внутрішнього аудиту (внутрішнього аудитора) Товариства (підпункт 10.2.34 Статуту).

Як зазначалося вище єдиним акціонером АТ «УКРТРАНСГАЗ» є НАК «НАФТОГАЗ УКРАЇНИ».

Відповідно до пункту 44 Статуту НАК «НАФТОГАЗ УКРАЇНИ», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 року № 1044 (у редакції постанови Кабінету Міністрів України від 03 листопада 2022 року № 1233) (далі – Статут НАК «НАФТОГАЗ УКРАЇНИ»), органами Компанії є:

- загальні збори;
- наглядова рада;
- правління.

Згідно із пунктами 47 та 60 Статуту НАК «НАФТОГАЗ УКРАЇНИ» до виключної компетенції загальних зборів належить, зокрема:

- обрання в установленому законодавством порядку членів наглядової ради;
- прийняття рішення про припинення повноважень членів наглядової ради, крім випадків, передбачених законом.

Повноваження загальних зборів здійснюються акціонером одноосібно. Рішення єдиного акціонера – держави в особі Кабінету Міністрів України оформляються відповідним актом Кабінету Міністрів України, проект якого за дорученням Прем'єр-міністра України або відповідно до резолюції Віце-прем'єр-міністра України згідно з розподілом повноважень розробляється та подається в установленому порядку Мінекономіки. Таке рішення акціонера має статус протоколу загальних зборів. Обрання персонального складу наглядової ради здійснюється без застосування кумулятивного голосування.

Згідно з пунктом 70 Статуту НАК «НАФТОГАЗ УКРАЇНИ» до виключної компетенції наглядової ради належить, зокрема:

прийняття рішення про обрання та припинення повноважень голови та інших членів правління, а також обрання особи, яка тимчасово здійснюватиме повноваження голови правління у разі припинення повноважень голови правління до моменту обрання нового голови правління; подання загальним зборам пропозицій щодо призначення голови правління разом з рішенням наглядової ради про обрання голови правління і проектом контракту з ним, який містить ключові показники ефективності діяльності голови правління, та пропозицій щодо звільнення з посади голови правління разом з рішенням наглядової ради про припинення повноважень голови правління;

прийняття рішення про відсторонення голови або члена правління від здійснення повноважень та обрання особи, яка тимчасово здійснюватиме повноваження голови правління;

попереднє погодження рішень правління стосовно діяльності господарських товариств, єдиним акціонером (засновником, учасником) яких є Компанія, зокрема, щодо:

обрання та припинення повноважень керівника виконавчого органу;

обрання членів виконавчого органу у разі виникнення розбіжностей стосовно їх кандидатур між правлінням та керівником виконавчого органу відповідного господарського товариства;

відсторонення керівника виконавчого органу від здійснення повноважень, обрання особи, яка тимчасово здійснюватиме повноваження керівника виконавчого органу;

скасування рішення правління про відсторонення або припинення повноважень члена виконавчого органу господарського товариства, єдиним акціонером (засновником, учасником) якого є Компанія.

Згідно із пунктами 92, 94 та 96 Статуту НАК «НАФТОГАЗ УКРАЇНИ» до компетенції правління належить вирішення питань управління юридичними особами, акціонером (засновником, учасником) яких є Компанія.

Для господарських товариств, єдиним акціонером (засновником, учасником) яких є Компанія, рішення правління є підставою для оформлення рішення загальних зборів акціонерів (учасників) таких товариств за підписом голови правління або особи, на яку покладено виконання обов'язків голови правління, або особи, уповноваженої рішенням правління.

Засідання правління вважається правоможним, якщо в ньому беруть участь більшість його членів. Рішення правління приймаються простою більшістю

голосів членів правління, які беруть участь у голосуванні. У разі рівного розподілу голосів вирішальним є голос голови правління.

Відповідно до розпорядження Кабінету Міністрів України від 03 листопада 2022 року № 983-р головою правління НАК «НАФТОГАЗ УКРАЇНИ» призначено Чернишова Олексія Михайловича.

Крім того, згідно з розпорядженнями Кабінету Міністрів України від 28 вересня 2021 року № 1155-р та від 06 січня 2023 року № 15-р членами правління НАК «НАФТОГАЗ УКРАЇНИ» призначено:

Володіна Василя Геннадійовича;
Калугіна Маврікія Анісімовича;
Чумака Романа Миколайовича.

При цьому АТ «УКРТРАНСГАЗ» надано довідки за підписами голови та відповідних членів Правління НАК «НАФТОГАЗ УКРАЇНИ», у яких ними засвідчується відсутність відносин власності, контролю або інших господарських відносин з юридичними особами, учасниками (акціонерами, членами) або кінцевими бенефіціарними власниками яких є громадяни, резиденти держави або сама держава, визнана Верховною Радою України державою-агресором або державою-окупантом, або юридичною особою, яка може загрожувати безпеці газопостачання України чи інших держав-членів Енергетичного Співтовариства.

Згідно з розпорядженням Кабінету Міністрів України від 24 січня 2023 року № 55-р «Деякі питання наглядової ради акціонерного товариства «Національна акціонерна компанія «Нафтогаз України» обрано кандидатури переможців відбору на посади членів наглядової ради НАК «Нафтогаз України», а саме:

як незалежних членів:
Анфіннсена Тора Мартіна;
Ван дер Хейдена Людо Альберта Г.;
Маріно Ентоні Вільяма;
Хуквея Річарда Марка;
як представників держави:
Бойко Наталію Андріївну;
Шурму Ростислава Ігоровича.

При цьому АТ «УКРТРАНСГАЗ» надано довідки за підписами відповідних членів наглядової ради НАК «НАФТОГАЗ УКРАЇНИ», у яких ними засвідчується відсутність відносин власності, контролю або інших господарських відносин з юридичними особами, учасниками (акціонерами, членами) або кінцевими бенефіціарними власниками яких є громадяни, резиденти держави або сама держава, визнана Верховною Радою України державою-агресором або державою-окупантом, або юридичною особою, яка може загрожувати безпеці газопостачання України чи інших держав-членів Енергетичного Співтовариства.

Крім того, АТ «УКРТРАНСГАЗ» повідомило про здійснення перевірки у аналітичній системі для комплаєнсу, аналізу ринків, ділової розвідки та розслідувань YouControl (яка агрегує інформацію про осіб на основі відкритих даних у державних реєстрах та інших офіційних джерел), за результатами якої не виявлено відносин власності або контролю зазначеними вище особами з юридичними особами, учасниками (акціонерами, членами) або кінцевими бенефіціарними власниками яких є громадяни, резиденти держави або сама держава, визнана Верховною Радою України державою-агресором або державою-окупантом, або юридичною особою, яка може загрожувати безпеці газопостачання України чи інших держав-членів Енергетичного Співтовариства.

Також НАК «НАФТОГАЗ УКРАЇНИ» повідомлено про відсутність відносин власності або контролю з юридичними особами, учасниками (акціонерами, членами) або кінцевими бенефіціарними власниками яких є громадяни, резиденти держави або сама держава, визнана Верховною Радою України державою-агресором або державою-окупантом, або юридичною особою, яка може загрожувати безпеці газопостачання України чи інших держав-членів Енергетичного Співтовариства.

Таким чином, з урахуванням інформації та документів, наданих АТ «УКРТРАНСГАЗ» та Міненерго, можливо зробити висновок про відсутність у Подавача запиту відносин власності та/або контролю, що можуть створити ризики щодо безпеки постачання природного газу.

4.2. Щодо відповідності АТ «УКРТРАНСГАЗ» вимогам стосовно запобігання ризикам щодо безпеки постачання природного газу, якщо такий ризик виникає внаслідок наявності відносин постачання природного газу чи інших господарських відносин, що можуть негативно вплинути на економічні стимули та можливість оператора газосховища закачувати природний газ до газосховища.

Згідно із підпунктом 1 пункту 3.2 Порядку сертифікації Регулятор приймає попереднє рішення відповідно до Закону та цього Порядку на підставі результатів перевірки відповідності ОГ вимогам про запобігання ризику для безпеки постачання природного газу, визначеним Законом, в Україні чи в межах Енергетичного Співтовариства, з урахуванням заходів для його зниження, якщо такий ризик виникає, зокрема, внаслідок наявності відносин постачання природного газу чи інших господарських відносин, визначених Кодексом газосховищ та Критеріями, згідно з якими до певного газосховища застосовується режим договірної доступу або режим регульованого доступу, затвердженими постановою НКРЕКП від 30 вересня 2015 року № 2495, та/або пов'язаних із закупівлею товарів/робіт/послуг, необхідних для провадження господарської діяльності із зберігання природного газу (далі – інші господарські відносини), що можуть негативно вплинути на економічні стимули та можливість ОГ закачувати природний газ до газосховища.

ОГ або будь-яка інша особа, що має вплив на постачання природного газу, не може бути пов'язана відносинами контролю, та/або постачання природного газу чи іншими господарськими відносинами з юридичною особою, учасниками (акціонерами, членами) або кінцевими бенефіціарними власниками якої є громадяни, резиденти держави або сама держава, визнана Верховною Радою України державою-агресором або державою-окупантом, або юридичною особою, яка може загрозувати безпеці газопостачання України чи інших держав-членів Енергетичного Співтовариства.

Згідно зі статтею 46 Закону ОГС повинен забезпечити додержання принципу недискримінації під час укладення договорів зберігання (закачування, відбору) із замовниками та зобов'язаний пропонувати послуги, що відповідають потребам ринку природного газу, відповідно до кодексу газосховища.

Крім того, згідно із статтею 48 Закону вартість послуг зберігання (закачування, відбору) природного газу згідно з режимом договірної доступу визначається між оператором газосховища і замовником за згодою сторін. Під час переговорів про укладення договору про надання послуг зберігання (закачування, відбору) природного газу щодо газосховищ, до яких застосовується режим договірної доступу, сторони зобов'язані діяти добросовісно.

Оператор газосховища розміщує на своєму вебсайті та регулярно, але не рідше одного разу на рік, оновлює інформацію про основні комерційні умови доступу до газосховищ, до яких застосовується режим договірної доступу. Під час розроблення таких умов оператор газосховища зобов'язаний проводити консультації із зацікавленими суб'єктами природного газу.

Регулятор зобов'язаний вживати заходів з метою забезпечення доступу суб'єктів ринку природного газу до газосховищ, до яких застосовується режим договірної доступу.

Згідно з режимом регульованого доступу тарифи на послуги зберігання (закачування, відбору) природного газу затверджуються Регулятором. Регулятор затверджує та оприлюднює критерії, згідно з якими до певного газосховища застосовується режим договірної доступу або режим регульованого доступу.

Слід відмітити, нормативно-правова база регулювання сектору природного газу України відповідає вимогам законодавства Енергетичного Співтовариства.

Зокрема, Регулятором забезпечено транспозицію та імплементацію положень актів Європейського Союзу та Енергетичного Співтовариства на ринку природного газу України, у тому числі Регламенту Комісії (ЄС) № 2015/703, Регламенту Комісії (ЄС) № 2017/459, Регламенту Комісії (ЄС) № 2017/460, Регламенту Комісії (ЄС) № 312/2014, Рішення Комісії (ЄС) № 2012/490.

У разі внесення змін до нормативно-правових актів НКРЕКП, розроблених з метою імплементації актів Європейського Союзу та Енергетичного Співтовариства, Регулятор відповідно до вимог Закону проводить консультації з Секретаріатом Енергетичного Співтовариства.

Постановою НКРЕКП від 30 вересня 2015 року № 2495 затверджено критерії, згідно з якими до певного газосховища застосовується режим договірному доступу або режим регульованого доступу (далі – Критерії). На підставі цих критеріїв оператор газосховища у прозорий і недискримінаційний спосіб визначає режим доступу, що застосовується до кожного газосховища, та розміщує цю інформацію на своєму вебсайті.

Відповідно до Критеріїв до газосховища застосовується режим регульованого доступу у випадку, якщо оператор цього газосховища не відповідає хоча б одному з критеріїв:

проектний робочий обсяг усіх газосховищ оператора становить 35 % або менше від загального обсягу газосховищ України (за винятком газосховищ, розташованих на території вільної економічної зони «Крим»);

оператор не належить до числа трьох операторів газосховищ (з найбільшими частками на ринку послуг із зберігання природного газу), сукупний проектний робочий обсяг газосховищ яких перевищує 50 % від загального обсягу газосховищ України (за винятком газосховищ, розташованих на території вільної економічної зони «Крим»);

оператор не належить до числа п'яти операторів газосховищ (з найбільшими частками на ринку послуг із зберігання природного газу), сукупний проектний робочий обсяг газосховищ яких перевищує 70 % від загального обсягу газосховищ України (за винятком газосховищ, розташованих на території вільної економічної зони «Крим»).

Слід відмітити, що відповідно до статті 5 Закону України «Про природні монополії» зберігання природного газу відноситься до діяльності суб'єктів природних монополій.

АТ «Укртрансгаз» є оператором усіх газосховищ України і не відповідає жодній з умов надання договірному доступу до газосховищ, визначених Критеріями. Таким чином та відповідно до частини другої статті 48 Закону НКРЕКП затверджує тарифи на послуги зберігання (закачування, відбору) природного газу АТ «Укртрансгаз» згідно з режимом регульованого доступу.

Також відповідно до частини третьої статті 51 цього Закону оператор газосховища зобов'язаний пропонувати суб'єктам ринку природного газу (замовникам) послуги зберігання (закачування, відбору) природного газу з використанням потужності, право користування якою було надане, але не було реалізоване замовниками згідно з договорами зберігання (закачування, відбору) природного газу, не менше як за одну добу до фактичної операції.

При цьому правилами врегулювання перевантажень газосховища, визначених розділом X Кодексу газосховищ, затвердженого постановою НКРЕКП від 30 вересня 2015 року № 2495, встановлено, що якщо під час розгляду нової заявки на розподіл потужності виявляється, що відсутня вільна потужність, а в рамках договорів із зберігання (закачування, відбору) природного газу, які діють на момент розгляду такої нової заявки, існує розподілена річна

потужність, що не використовується, то оператор газосховища звертається до замовника, який протягом шести місяців використовує менше 80 % розподіленої річної потужності, з вимогою протягом тридцяти днів здійснити відчуження річної потужності, яку він не використовує.

Крім того, НКРЕКП на постійній основі здійснює моніторинг дотримання ліцензіатами вимог законодавства, у тому числі в рамках заходів державного контролю, та застосовує відповідні санкції до відповідних суб'єктів ринку природного газу у разі скоєння ними правопорушення на ринку природного газу відповідно до вимог законодавства.

Відповідно до наданої Подавачем запиту інформації АТ «УКРТРАНСГАЗ» станом на дату подання запиту використовує у діяльності із зберігання (закачування, відбору) природного газу газосховища загальним проектним активним об'ємом (інформація з обмеженим доступом).

Відповідно до наданої Подавачем запиту інформації, на дату подачі запиту на проведення сертифікації (інформація з обмеженим доступом) від загального обсягу природного газу, що знаходиться на зберіганні АТ «УКРТРАНСГАЗ» у газосховищах (або (інформація з обмеженим доступом) від загального проектного активного об'єму газосховищ), належить суб'єктам господарювання державного сектору економіки (суб'єктам господарювання, 100 відсотків корпоративних прав у статутному капіталі якого належать державі або суб'єктам господарювання, державна частка у статутному фонді яких перевищує п'ятдесят відсотків чи становить величину, яка забезпечує державі право вирішального впливу на господарську діяльність цих суб'єктів).

Крім того, обсяг природного газу кожного з інших суб'єктів господарювання (разом їх афілійованими особами), що знаходиться на зберіганні АТ «УКРТРАНСГАЗ» у газосховищах, не перевищує (інформація з обмеженим доступом) від загального обсягу природного газу, що знаходиться на зберіганні АТ «УКРТРАНСГАЗ» (або (інформація з обмеженим доступом)) від загального проектного активного об'єму газосховищ).

Звертаємо увагу, що протягом 2018 – 2022 років рівень заповнення газосховищ на початок опалювального сезону складав від (інформація з обмеженим доступом) (2022 рік) до (інформація з обмеженим доступом) (2020 рік) від загального проектного активного об'єму газосховищ.

При цьому, за інформацією, наданою АТ «УКРТРАНСГАЗ», протягом цих років не виникало ситуацій, які б становили загрозу для безпеки газопостачання внаслідок неналежного заповнення газосховищ. Підземні сховища газу, які експлуатуються АТ «Укртрансгаз», належать до сезонного типу: в літній період при надлишку газу на ринку проводиться закачування та створюється ресурс газу в газосховищах для проходження зимового періоду, під час якого значно збільшується газоспоживання як населенням, так і промисловістю. Створення ресурсу газу проводиться з урахуванням планових обсягів споживання та прогнозованих температурних показників. Крім цього, рівень заповнення газосховищ змінюється залежно від обсягів зберігання газу учасниками ринку

природного газу, у тому числі нерезидентами України та у режимі «митний склад».

Експлуатація газосховищ здійснюється згідно з розробленими очікуваними режимами роботи, які враховували оптимальне навантаження окремих технологічних об'єктів з урахуванням, зокрема, проектних показників, якими визначено мінімально та максимально допустимі рівні їх заповнення. Для попередження можливих ускладнень в роботі газосховищ та газотранспортної системи України на початку кожного базового сезону відбору та закачування газу складається сезонний очікуваний режим роботи газосховищ, який узгоджується з оператором газотранспортної системи України.

Крім того, Подавачем запиту було надано інформацію про суб'єктів господарювання, кінцевими бенефіціарними власниками яких є громадяни або резиденти держави, визнаної Верховною Радою України державою-агресором або державою-окупантом, або суб'єктів господарювання, які можуть загрожувати безпеці газопостачання України чи інших держав-членів Енергетичного Співтовариства, з якими Подавач запиту мав відносини постачання природного газу чи інші господарські відносини за останні два роки.

Відповідно до наданої АТ «УКРТРАНСГАЗ» інформації, із зазначеними суб'єктами господарювання на даний час відсутні або припинені господарські відносини, крім (інформація з обмеженим доступом).

(Інформація з обмеженим доступом).

Разом з тим АТ «УКРТРАНСГАЗ» має негайно повідомляти НКРЕКП та Міненерго про зміни у стані господарських відносин або отримання звернень від суб'єктів господарювання, кінцевими бенефіціарними власниками яких є громадяни або резиденти держави, визнаної Верховною Радою України державою-агресором або державою-окупантом (у тому числі (інформація з обмеженим доступом)), щодо закачування (відбору) природного газу із газосховищ або декларування природного газу, що переміщується через митний кордон України.

Крім того, згідно із частиною четвертою статті 46 та частиною п'ятою статті 47 Закону з метою виконання функцій із надійної та безпечної експлуатації, підтримання у належному стані та розвитку газосховищ, оператор газосховищ зобов'язаний, зокрема:

вживати заходів з метою забезпечення безпеки постачання природного газу, у тому числі безаварійної та безперебійної роботи газосховищ;

забезпечувати конфіденційність інформації, одержаної під час провадження господарської діяльності;

розробляти і впроваджувати програму відповідності, що має застосовуватися до всіх працівників такого оператора, та повинна містити заходи для забезпечення безперешкодного виконання оператором газосховища функцій із надійної та безпечної експлуатації, підтримання у належному стані та розвитку газосховищ;

узгоджувати систему управління та обміну даними, необхідними для безпечної експлуатації газосховища, з оператором газотранспортної системи.

Наказом АТ «УКРТРАНСГАЗ» від 22 червня 2020 року № 338 затверджено Програму відповідності Оператора газосховищ АТ «УКРТРАНСГАЗ».

Крім того, для підтвердження можливості забезпечення конфіденційності інформації, одержаної під час провадження господарської діяльності, АТ «УКРТРАНСГАЗ» надано копії:

Інструкції про порядок поводження з документами, іншими матеріальними носіями інформації, що містять комерційну таємницю АТ «УКРТРАНСГАЗ», затвердженої наказом АТ «УКРТРАНСГАЗ» від 01 листопада 2013 року № 389;

Переліку відомостей, що становлять комерційну таємницю АТ «УКРТРАНСГАЗ», та конфіденційну інформацію щодо персональних даних його співробітників, затвердженого наказами АТ «УКРТРАНСГАЗ» від 29 грудня 2015 року № 591 та 15 червня 2017 року № 392 (із змінами та доповненнями).

Також Подавачем запиту було повідомлено про узгодження системи управління та обміну даними, необхідними для безпечної експлуатації газосховища, з оператором газотранспортної системи шляхом підписання Технічної угоди про умови приймання-передачі природного газу від 30 березня 2022 року № 4600005912/2204000004 між АТ «УКРТРАНСГАЗ» та ТОВ «ОПЕРАТОР ГТС УКРАЇНИ».

Крім того, АТ «Укртрансгаз» повідомлено про комплексне та системне вжиття всіх необхідних заходів для забезпечення безпеки постачання природного газу, у тому числі безаварійної та безперебійної роботи газосховищ, які, зокрема полягають у виконанні оператором газосховищ норм законів України «Про охорону праці», «Про об'єкти підвищеної небезпеки», «Про нафту і газ», Кодексу газосховищ, затвердженого постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, від 30 вересня 2015 року № 2495, зокрема:

одержано дозволи на виконання робіт підвищеної небезпеки та на експлуатацію (застосування) машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки;

розроблено плани ліквідації аварій для організації реагування на аварії для кожного об'єкта підвищеної небезпеки;

укладено необхідні договори із спеціалізованими організаціями на послуги пожежних і рятувальних служб;

проводиться авторський нагляд, геологічний моніторинг пластових систем, контроль технічного стану свердловин геофізичними, газогеохімічними методами та діагностичними обстеженнями.

4.3. Відповідність АТ «УКРТРАНСГАЗ» вимогам стосовно запобігання ризикам щодо безпеки постачання природного газу, якщо такий ризик виникає внаслідок прав та обов'язків Енергетичного Співтовариства щодо держави, що не є стороною Енергетичного Співтовариства, на підставі норм міжнародного права; прав та обов'язків України щодо держави, що не є стороною

Енергетичного Співтовариства, на підставі міжнародних договорів України, укладених з такою державою, за умови що такі права та обов'язки не суперечать Договору про заснування Енергетичного Співтовариства.

(Інформація з обмеженим доступом).

4.4. Відповідність АТ «УКРТРАНСГАЗ» вимогам стосовно запобігання ризикам щодо безпеки постачання природного газу, якщо такий ризик виникає внаслідок будь-яких інших фактів та обставин, що мають значення для безпеки постачання природного газу.

(Інформація з обмеженим доступом).

5. Висновки

Ураховуючи надані Подавачем запиту на сертифікацію, іншими заінтересованими особами та організаціями документи, дані та інформацію, НКРЕКП у цілому встановлена можливість прийняття попереднього рішення про сертифікацію АТ «УКРТРАНСГАЗ» як оператора газосховища.

Разом з цим АТ «УКРТРАНСГАЗ» має:

- 1) здійснити заходи, направлені на укладення з Міненерго або іншим державним органом, визначеним Кабінетом Міністрів України, відповідного договору на користування державним майном, необхідного для провадження АТ «УКРТРАНСГАЗ» господарської діяльності зі зберігання природного газу;
- 2) у найкоротші строки повідомляти НКРЕКП та Міненерго про зміни у стані господарських відносин або отримання звернень від суб'єктів господарювання, кінцевими бенефіціарними власниками яких є громадяни або резиденти держави, визнаної Верховною Радою України державою-агресором або державою-окупантом (у тому числі (інформація з обмеженим доступом), щодо закачування (відбору) природного газу із газосховищ або декларування природного газу, що переміщується через митний кордон України.